

DOCUMENTAREA ȘI STUDIUL ISTORIEI LOCALE

- MODEL DE OPȚIONAL PENTRU PROFESORII

DOCUMENTARIȘTI -

Profesor FIZEȘAN Titus Florin

Școala Gimnazială „Gheorghe Șincai” Florești

Argument

Elementele de istorie locală, eficient integrate în cadrul orelor de curs, au o valoare educativă deosebită, oferind dovezi concrete despre trecut, aducând mărturii, sugerând și ajutându-i pe elevi să înțeleagă, să intre în contact nemijlocit cu trecutul, fără ca acesta să rămână abstract și verbal.

Abordarea elementelor de istorie locală este de natură să stimuleze interesul și imaginația tinerilor facilitând trecerea de la o învățare centrată pe profesor la una centrată pe elev, care datorită accesului la diferite surse de informare palpabile, aflate în imediata lui vecinătate este transformat în factor activ, luând direct parte la actul de elaborare a unui demers științific, opționalul oferind de altfel excelente posibilități de învățare interdisciplinară din domenii variate - geografie, religie, biologie sau literatură.

Întrucât într-o lume a exploziei informaționale, care este specifică momentului actual, rolul memorării mecanice a unor date și nume s-a diminuat simțitor, interesul pentru studiul istoriei trebuie reorientat pe noi făgașuri, mai facile din perspectiva înțelegerii, ceea ce un astfel de curs poate oferi în modul cel mai agreabil, dar și eficient.

Deși localitatea este atestată documentar pentru prima dată doar la 1272, cercetarea sistematică sau întâmplarea au scos la iveală vestigii preistorice (unelte, ceramică, locuințe, necropole, obiecte de cult) din diferite epoci: neolitic, bronz și epoca fierului, iar situarea între Napoca și castrul de la Gilău, unde staționa unitatea militară Ala Siliana, a determinat și descoperirea unor vestigii din perioada romană, concretizate în monede și inscripții.

În epoca migrațiilor Floreștiul a găzduit o populație slavă, care a fost asimilată, dar de la care s-a păstrat un toponim – „Lona”, numele unei localități din comună.

Marea invazie mongolă din 1241 a avut drept consecință colonizarea Transilvaniei cu sași și secui, o comunitate de sași staționând și în Florești, denumit multă vreme

„Feneșul sășesc”. De aceștia se leagă primele forme de învățământ laic, precum și încercarea (fără succes) de a cultiva vița de vie (urme ale acesteia fiind vizibile până nu cu mult timp în urmă).

Un obiectiv istoric deosebit, datând tot din evul mediu este fortăreața numită „Cetatea Fetei”, legendele despre ea înflăcărând, nu de puține, ori imaginația localnicilor, documentele evului mediu abundând în informații, prezentând o viață efervescentă în localitate.

Printre cele peste 380 de școli românești înființate și reorganizate de directorul național al școlilor din Transilvania, Gheorghe Șincai, se numără și cea din Florești, prin decretul directorial din 25 decembrie 1787, devenind prima școală sistematică sătească de limbă română, ce va și purta de altfel numele fondatorului ei.

De-a lungul existenței sale, Școala „Gheorghe Șincai” a contribuit la formarea unor personalități de excepție ale vieții culturale, științifice, religioase sau politice românești, printre care i-am aminti pe Dimitrie Căian (canonic), Dumitru Remus Mocanu (prof. Univ. Dr., Ministru al CFR), Ioan P. Rusu (prof., spec. în ec. națională), Nicolae Olteanu (învățător, inspector școlar), Ioachim Eugen Lupu (prof. univ. dr., medic).

Secolul al XX-lea găsește o localitate în plină dezvoltare, în special în plan cultural. S-a înregistrat o participare masivă la istorica întâlnire de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, în timp ce armata română a fost întâmpinată într-o procesiune organizată de preot și intelectualii satului, într-un mod cu totul aparte.

În perioada interbelică se remarcă o considerabilă înflorire culturală și economică, în urma reformei agrare din 1921 fiind împroprietăriți un număr mare de localnici, iar între anii 1931-1933 se realizează pavarea cu piatră a șoselei Cluj Napoca - Oradea (care traversează Floreștiul), actuala E60, cea mai importantă legătură terestră între statele europene și Marea Neagră.

Această dezvoltare continuă și în perioada ulterioară războiului, până în momentul actual, localitatea furnizând personalități de marcă pe plan național și internațional.

Având în vedere aceste scurte considerente și faptul că elementul autohton este din ce în ce mai diluat datorită fluxului puternic de persoane de pe întreg cuprinsul României, stabilite în ultimii ani ca urmare a exploziei imobiliare, studiul acestei discipline devine cu atât mai important cu cât cele mai multe surse de informare directă vor dispărea în mod cert în intervalul următor.

OBIECTIVE CADRU

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie
2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice
3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice
4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate
5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE ALE ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință	Exemple ale activității de învățare
1.1 Să identifice informații oferite de diferite surse istorice	- analiza și interpretarea diferitelor vestigii arheologice, exerciții de lectură a hărților

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

Obiective de referință	Exemple ale activității de învățare
2.1 Să identifice și să descrie sursele istorice	- studierea și descrierea izvoarelor arheologice locale - citirea și comentarea izvoarelor documentare
2.2 Să folosească informații provenite din mai multe surse istorice	
2.3 Să folosească datele dintr-un document pentru a-l studia în spațiu și timp	

3. Investigarea și interpretarea faptelor istorice

Obiective de referință	Exemple ale activității de învățare
3.1 Să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat	- citirea de texte care relatează despre cauze ale unor evenimente istorice care s-au petrecut pe pan local; - descrierea unor evenimente istorice care au afectat evoluția așezării natale
3.2 Să folosească diferite surse de informare în descrierea unui fapt istoric	

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință	Exemple ale activității de învățare
4.1 Să recunoască termeni istorici în diferite surse de informare	- exerciții pentru identificarea termenilor istorici în texte diferite

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei

Obiective de referință	Exemple ale activității de învățare
5.1 să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice	- relatarea vizitei la muzeu, arhivă, bibliotecă sau expoziție

CONȚINUTURI

1. INTRODUCERE

- Obiectivele și conținutul demersului
- Concepte. Periodizare. Context istorico - geografic

2. IZVOARELE ISTORICE

- Izvoarele scrise
- Izvoarele nescrise

3. ISTORIA ȘI ISTORIOGRAFIA LOCALITĂȚII FLOREȘTI

- **Preistorie**
 - Localizarea descoperirilor arheologice
 - Analiza evoluției omului pe teritoriul localității în preistorie
 - Studierea și comentarea informațiilor referitoare la perioadă
 - Însușirea unor termeni istorici care se referă la perioada studiată
- **Antichitate**
 - Localizarea descoperirilor arheologice
 - Analiza evoluției omului pe teritoriul localității în antichitate
 - Studierea și interpretarea diferitelor vestigii și informații referitoare la această perioadă
 - Însușirea terminologiei istoriografice specifică acestei perioade
- **Evul Mediu**
 - Localizarea descoperirilor arheologice

- Analiza evoluției omului pe teritoriul localității în evul mediu (reflectarea evenimentelor majore ale epocii în cadrul comunității din Florești)
- Studierea și comentarea diferitelor informații referitoare la această perioadă
- Însușirea terminologiei specifice evului mediu

- **Epoca Modernă**

- Localizarea vestigiilor arheologice
- Analiza evoluției omului pe teritoriul localității în epoca modernă, cu raportare la evoluția evenimentelor în context național
- Studierea și comentarea diferitelor informații referitoare la această perioadă
- Însușirea terminologiei specifice perioadei analizate

- **Perioada Contemporană**

- Identificarea potențialilor furnizori de informații referitoare la perioada analizată (localnici vârstnici)
- Întâlniri cu astfel de persoane, respective autorități în funcție sau persoane care la un moment dat au avut un oarecare impact asupra evoluției comunității
- Elaborarea unor documentare, având la bază astfel de mărturii, referitoare la momentele cheie ale perioadei contemporane, culegerea unor elemente de folclor local
- Cunoșterea diferiților termeni istorici care se referă la perioada studiată

4. VIZITAREA UNOR MUZEE, BIBLIOTECI ȘI SIT-URI

5. CREAREA UNEI EXPOZIȚII CU OBIECTE VECHI

Evaluare

- Evaluarea formativă (continuă)
- Evaluarea sumativă (finală)

Instrumente de evaluare

Tradiționale -probe scrise
-probe orale

Alternative -portofoliul
-tema pentru acasă
-tema de lucru în clasă
-autoevaluarea

Bibliografie

Bota, Ioan M. *Florești – Cluj, Străveche vatră de istorie românească*, ed. Societății culturale Pro Maramureș “Dragoș Vodă”, Cluj Napoca, 2002

Crișan, Ioan Horațiu, Bărbulescu, Mihai, Vasiliev, Valentin, Winkler Iudita, *Repertoriul arheologic al județului Cluj*, Cluj Napoca, 1992

Pascu, Ștefan (coord) *Istoria Clujului*, Consiliul popular al municipiului Cluj, Cluj Napoca, 1974

Rotea, Mihai, *Pagini din preistoria Transilvaniei. Epoca bronzului*, Ed. Mega, Cluj Napoca, 2009